

CONSILIUL CONCURENȚEI

**IMPACTUL ECONOMIC ȘI SOCIAL AL
AJUTOARELOR DE STAT ACORDATE
AGENȚILOR ECONOMICI CARE OPEREAZĂ
ÎN ZONELE LIBERE DIN ROMÂNIA**

BUCUREȘTI

Decembrie 2011

Monitorizarea ajutoarelor de stat de către Consiliul Concurenței

Consiliul Concurenței este autoritatea națională căreia i s-a încredințat administrarea Legii Concurenței nr. 21 /1996 și a Legii nr. 143 /1999 privind ajutorul de stat (abrogată începând cu data de 1 ianuarie 2007 prin Ordonanța de Urgență nr. 117/2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, aprobată prin Legea nr. 137/2010).

În acest context, Consiliul Concurenței desfășoară activități de monitorizare a măsurilor de ajutor de stat implementate de autoritățile publice, urmărind modul de respectare a prevederilor comunitare în domeniul ajutorului de stat.

Obiectivul studiului de impact

În vederea determinării efectelor generate de implementarea de către instituțiile publice din România a unor măsuri de sprijin cu caracter de ajutor de stat, Consiliul Concurenței realizează analize punctuale având un astfel de scop, pornind de la obiectivele ce au stat la baza acordării acestora.

Printr-o astfel de analiză Consiliul Concurenței și-a propus să evalueze *„Impactul economic și social al ajutoarelor de stat acordate agenților economici care operează în Zonele Libere din România”*, elaborând un studiu de impact în ceea ce privește măsurile de sprijin acordate întreprinderilor ce și-au desfășurat activitatea în zonele libere înființate pe teritoriul național.

Compatibilizarea ajutoarelor de stat pentru zonele libere

Măsurile de sprijin pentru operatorii din zonele libere, implementate de Legea nr. 84/1992 privind regimul zonelor libere, au necesitat compatibilizarea cu prevederile comunitare în domeniul ajutorului de stat înainte de aderarea la Uniunea Europeană.

*Hotărârea Guvernului nr. 1900/2004 privind compatibilizarea ajutoarelor de stat existente, acordate în temeiul Legii nr. 84/1992 privind regimul zonelor libere a introdus **diminuarea redevenței** ca formă de acordare a ajutorului de stat pentru operatorii economici care au încheiat contracte de concesiune cu administrațiile zonelor libere până la data de 1 iulie 2002, aceste prevederi aplicându-se până la data de 31 decembrie 2011.*

Ajutorul de stat regional se acordă pentru **investițiile realizate în perioada 30 iulie 1992 – 1 noiembrie 2004.**

Intensitatea ajutorului de stat se determină luându-se în calcul **ajutorul de stat primit de agenții economici începând cu data de 2 ianuarie 2003.**

Sursele de informații utilizate

- baza de date preliminară cuprinzând toate informațiile deținute de Departamentul de ajutor de stat din cadrul Consiliului Concurenței privind ajutoarele de stat acordate operatorilor din zonele libere: rapoarte de monitorizare, Inventarul ajutoarelor de stat etc.;
- date transmise de către Ministerul Finanțelor Publice și Agenția Națională de Administrare Fiscală. Aici sunt cuprinse date și informații suplimentare față de cele deja aflate în posesia Consiliului Concurenței;
- date transmise de beneficiarii măsurilor de ajutor de stat și Administrațiile Zonelor Libere, colectate prin intermediul unor chestionare;
- baza de date a Registrului Comerțului;
- bazele de date on-line administrate de Ministerul Finanțelor Publice și Agenția Națională de Administrare Fiscală;
- baza de date on-line Tempo realizată de Institutul Național de Statistică.

Structura studiului de impact

- noțiuni utilizate în procesul de monitorizare a ajutoarelor pentru zonele libere;
- conceptul de zonă liberă (istoric, caracteristici și clasificare);
- zonele libere din România;
- informații privind întreprinderile supuse analizei;
- rezultatele acțiunii de monitorizare efectuate în anul 2011;
- rezultatele sondajelor efectuate în rândul operatorilor economici și al administrațiilor zonelor libere;
- efectele economice și sociale ale măsurilor de ajutor de stat;
- concluziile studiului.

Noțiuni utilizate

Ajutor pentru dezvoltare regională: măsură de sprijin care are în vedere depășirea handicapurilor regiunilor defavorizate, promovând coeziunea economică, socială și teritorială a statelor membre și a Uniunii Europene în ansamblul său, prin susținerea realizării investițiilor și creării de noi locuri de muncă.

Cheltuieli eligibile: ansamblu uniform de cheltuieli, corespunzătoare elementelor investiției, respectiv terenuri, clădiri și echipamente la care se pot adăuga și cheltuieli legate de transferul de tehnologie sub forma achiziționării de brevete, licențe de exploatare sau cunoștințe brevetate, cunoștințe tehnice nebrevetate etc.

Intensitatea ajutorului de stat: indicator calculat ca raport dintre valoarea ajutorului de stat acordat și cheltuielile realizate de beneficiar pentru atingerea obiectivului stabilit la momentul acordării măsurii de sprijin. În cazul ajutoarelor de stat regionale, pentru stabilirea nivelului intensității se iau în calcul cheltuielile eligibile realizate cu investiția.

Conceptul de zonă liberă

Definire

Un areal geografic și economic, strict delimitat, în care comerțul este liberalizat prin desființarea oricăror restricții cantitative sau vamale. Statul legiferează cadrul în care se pot desfășura activitățile specifice, felul și nivelul facilităților acordate, cât și restricțiile de ordin operațional, fiscal-comercial sau administrativ-comercial.

Scop

- promovarea schimburilor internaționale;
- atragerea de capital financiar pentru implementarea noilor tehnologii.
- crearea unor piețe noi etc.

Caracteristici

- amplasamentul zonei libere;
- statutul juridic și legislația aplicabilă;
- obiectul de lucru;
- activitatea;
- administrarea.

Zonele libere din ROMÂNIA

1. Zona Liberă Sulina – 22 aprilie 1993 (175,5117 ha)
2. Zona Liberă Constanța-Sud - 16 august 1993 (134,60 ha) și Zona Liberă Basarabi – 31 decembrie 1997 (11,4 ha)
3. Zona Liberă Galați - 26 aprilie 1994 (136,98 ha)
4. Zona Liberă Brăila - 22 iunie 1994 (110,6 ha)
5. Zona Liberă Giurgiu - 11 septembrie 1996 (262,81 ha)
6. Zona Liberă Curtici - Arad - 8 iunie 1999 (90 ha)

Facilități acordate în zonele libere din ROMÂNIA

Facilități vamale

- mijloacele de transport, mărfurile și alte bunuri, provenind din străinătate sau destinate altor țări, care se introduc în zonele libere sau se scot din zonele libere, erau exceptate de la plata taxelor vamale.
- materialele și accesoriile românești care intră în zonele libere și sunt folosite pentru fabricarea unor bunuri erau scutite de taxe vamale, cu îndeplinirea formalităților de export.
- bunurile românești care se utilizează pentru construcții, reparații și întreținerea de obiective în teritoriul zonelor libere erau scutite de taxe vamale.
- bunurile dintr-o zonă liberă pot fi transportate în alta zonă liberă fără plata taxelor vamale. Aceste bunuri pot fi tranzitate pe teritoriul vamal al României, cu respectarea dispozițiilor legale.

Facilități acordate în zonele libere din ROMÂNIA

Facilități fiscale

Pentru bunuri: "mijloacele de transport, mărfurile și alte bunuri provenite din străinătate sau destinate altor țări care se introduc în, sau se scot din zonele libere sunt exceptate de la plata (...) impozitelor".

Pentru activități: "pentru activități desfășurate în zone libere, agenții economici sunt scutiți de plata TVA, a accizelor și a impozitului pe profit pe toată durata activității".

Facilități acordate în zonele libere din ROMÂNIA

Facilități comerciale

- pot fi concesionate sau închiriate bunuri proprietate publică sau privată a statului ori a unităților administrative teritoriale precum și activități/servicii publice de interes national sau local, aflate în administrarea zonelor libere - în condițiile legii .
- capitalul și profitul pot fi transferate în străinătate la lichidarea sau restrângerea activității desfășurate în zona liberă, după plata tuturor obligațiilor către statul Român și partenerii contractuali .

Ajutoarele de stat acordate operatorilor din zonele libere

Începând cu anul 2003 și până în prezent firmelor monitorizate s-au acordat următoarele ajutoare de stat:

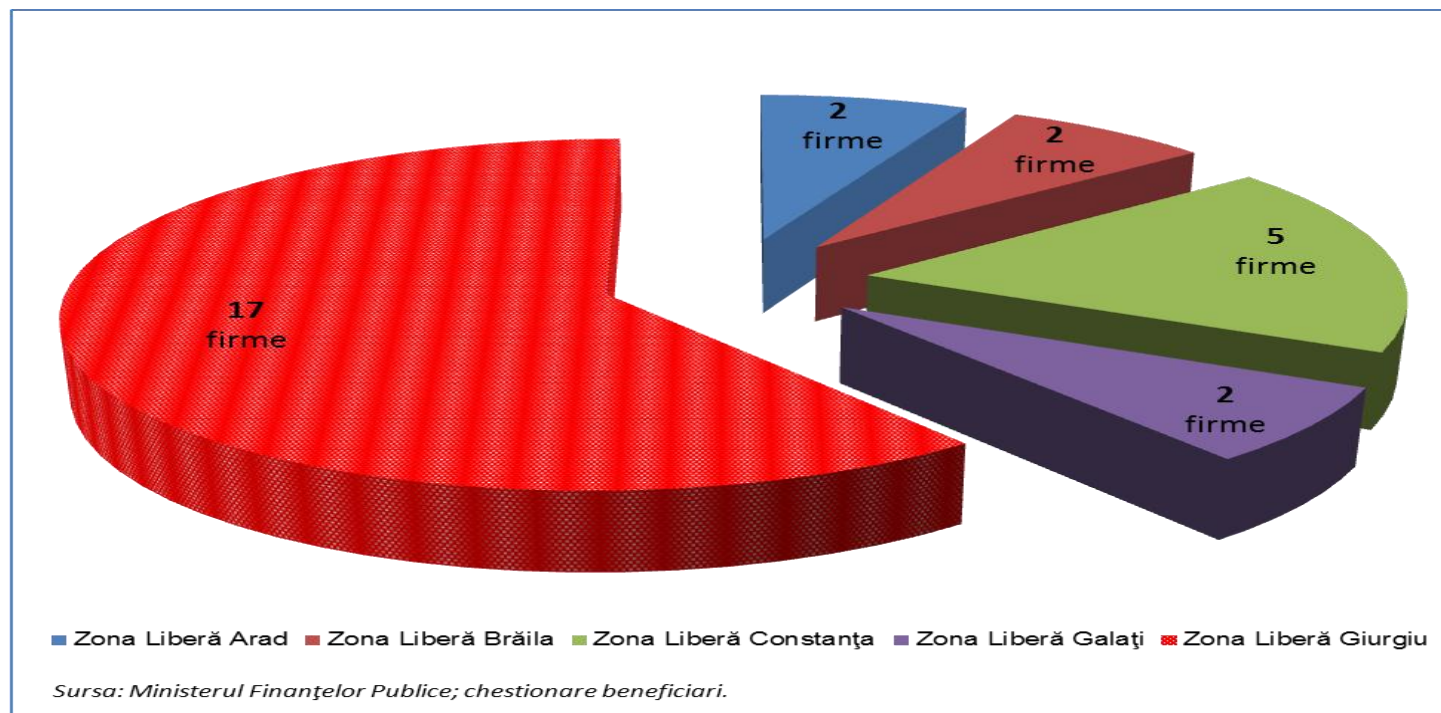
- reducerea de la plata impozitului pe profit, în sensul ca se plătea o cota redusă de numai 5% pentru profitul impozabil care corespunde veniturilor din activitățile desfășurate pe bază de licență, măsură valabilă până la 31 decembrie 2004;
- diminuarea redevenței pe care agenții economici o plătesc administrațiilor zonelor libere în baza contractelor de concesiune încheiate cu acestea până la data de 1 iulie 2002, măsură valabilă până la 31 decembrie 2011.

Informații privind beneficiarii de ajutor de stat

Localizare

Zone libere	Zona Liberă Arad	Zona Liberă Brăila	Zona Liberă Constanța	Zona Liberă Galați	Zona Liberă Giurgiu	Total
Nr. agenți economici	2	2	5	2	17	28

Sursa: Oficiul Național al Registrului Comerțului; Ministerul Finanțelor Publice; chestionare beneficiari.

Informații privind beneficiarii de ajutor de stat

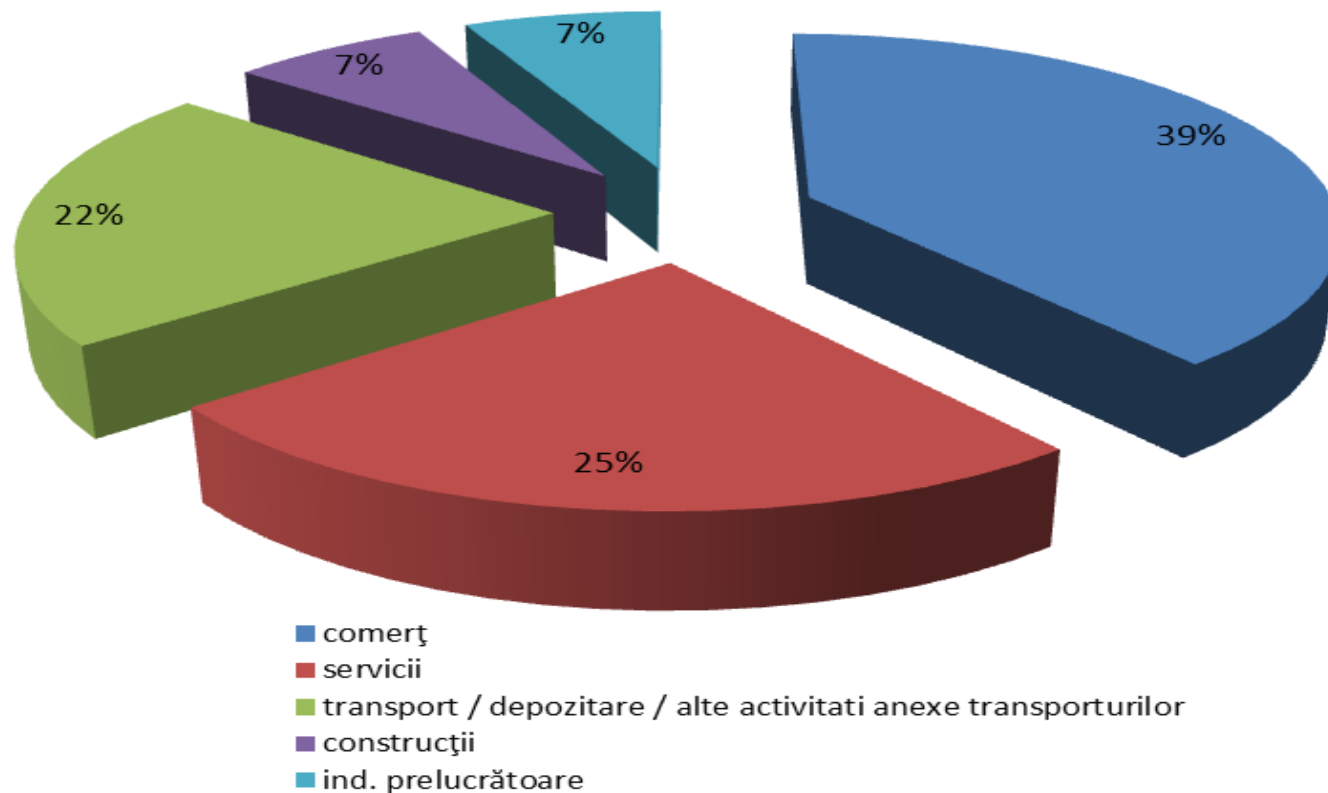
Sector de activitate

Sectoare de activitate	comerț	servicii	transport / depozitare / alte activități anexe transporturilor	construcții	industria prelucrătoare	Total
Nr. agenți economici, din care în:	11	7	6	2	2	28
Zona Liberă Arad		1	1			2
Zona Liberă Brăila	1	1				2
Zona Liberă Constanța	1	2	2			5
Zona Liberă Galați	1				1	2
Zona Liberă Giurgiu	8	3	3	2	1	17

Sursa: Oficiul Național al Registrului Comerțului; chestionare beneficiari.

Informații privind beneficiarii de ajutor de stat

Sector de activitate

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice; chestionare beneficiari.

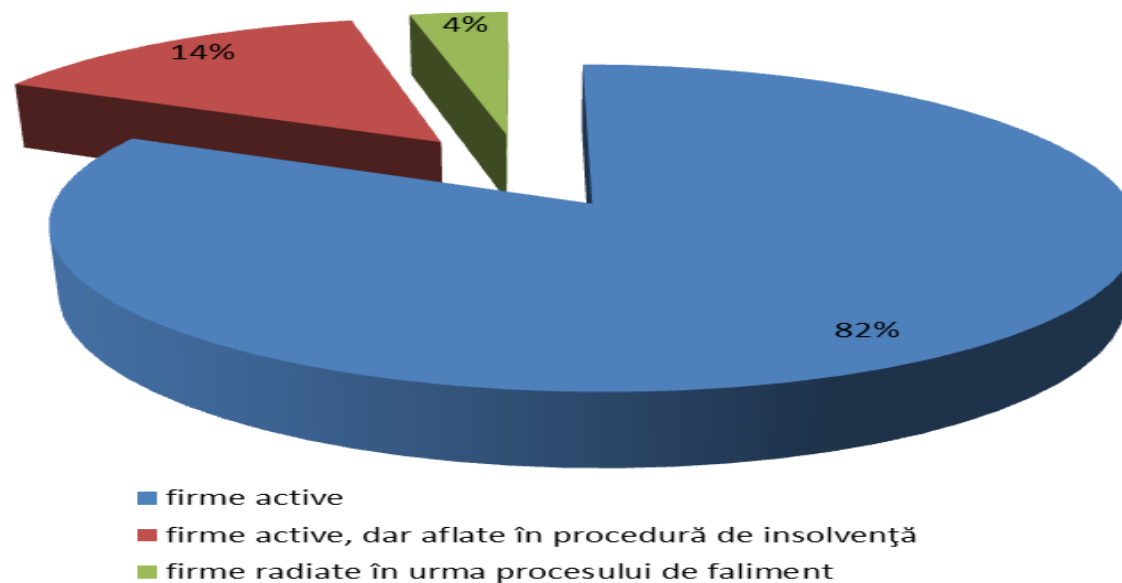

Informații privind beneficiarii de ajutor de stat

Situația juridică

Situația juridică actuală	Nr. firme
Total firme analizate	28
firme aflate în procedură de insolvență	4
firme radiate în urma procesului de faliment	1

Sursa: Oficiul Național al Registrului Comerțului; chestionare beneficiari.

Sursa: Oficiul Național al Registrului Comerțului; chestionare beneficiari.

Informații privind beneficiarii de ajutor de stat

Mărimea întreprinderii

Întreprinderi mari
BANCA TRANSILVANIA Sucursala Zona Liberă Giurgiu
S.C. FLAMINGO COMPUTERS S.A.
S.C. ROMTRANS S.A. Sucursala Giurgiu

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice; chestionare beneficiari.

Rezultatele acțiunii de monitorizare din 2011

Ajutoare de stat

Cuantumul ajutoarelor de stat în funcție de modul de acordare (2003–2011)

	scutire / reducere la plata impozitului pe profit	diminuarea redevenței	Total
USD	794.477	6.501.439	7.295.916
%	10,89%	(89,11%)	100%
<i>Sursa: Ministerul Finanțelor Publice; chestionare beneficiari.</i>			

Rezultatele acțiunii de monitorizare din 2011

Ajutoare de stat

Cuantumul ajutoarelor de stat acordate în funcție de zona liberă (2003–2011)

Zona Liberă	Nr. firme	scutire / reducere la plata impozitului pe profit	scutire la plata redevenței	Total	
		USD	USD	USD	%
ZL Constanța	5	673.609	3.990.200	4.663.809	63,92%
ZL Giurgiu	17	82.651	2.107.278	2.189.929	30,02%
ZL Brăilă	2	4.974	291.325	296.299	4,06%
ZL Galați	2	16.732	105.850	122.582	1,68%
ZL Arad	2	16.511	6.786	23.297	0,32%
Total	28	794.477	6.501.439	7.295.916	100%
Sursa: Ministerul Finanțelor Publice; chestionare beneficiari.					

Rezultatele acțiunii de monitorizare din 2011

Ajutoare de stat

Cuantumul ajutoarelor de stat acordate în funcție de sectorul de activitate (2003–2011)

Zona Liberă	Nr. firme	scutire / reducere la plata impozitului pe profit	scutire la plata redevenței	Total	
		USD	USD	USD	%
transport / depozitare / alte activități anexe transporturilor	6	517.606	3.810.239	4.327.845	59,32%
servicii	7	144.168	1.623.866	1.768.034	24,23%
comerț	11	107.190	784.775	891.965	12,23%
ind. prelucrătoare	2	16.555	221.484	238.039	3,26%
construcții	2	8.958	61.075	70.033	0,96%
Total	28	794.477	6.501.439	7.295.916	100%
Sursa: Ministerul Finanțelor Publice; chestionare beneficiari.					

Rezultatele acțiunii de monitorizare din 2011

Ajutoare de stat

Valoarea medie a ajutorului de stat acordat unei întreprinderi în funcție de sectoarele de activitate (USD)

Sectorul de activitate	transport / depozitare / alte activități anexe transporturilor	servicii	comerț	ind. prelucrătoare	construcții
Total ajutor de stat acordat (USD)	4.327.845	1.768.034	891.965	238.039	70.033
Nr. firme din sector	6	7	11	2	2
Ajutor de stat per întreprindere (USD)	721.308	252.576	81.088	119.020	35.017

Sursa: Departamentul de ajutor de stat al Consiliului Concurenței; chestionare beneficiari, furnizori.

Rezultatele acțiunii de monitorizare din 2011

Investiții realizate

Valoarea investițiilor realizate în fiecare zonă liberă

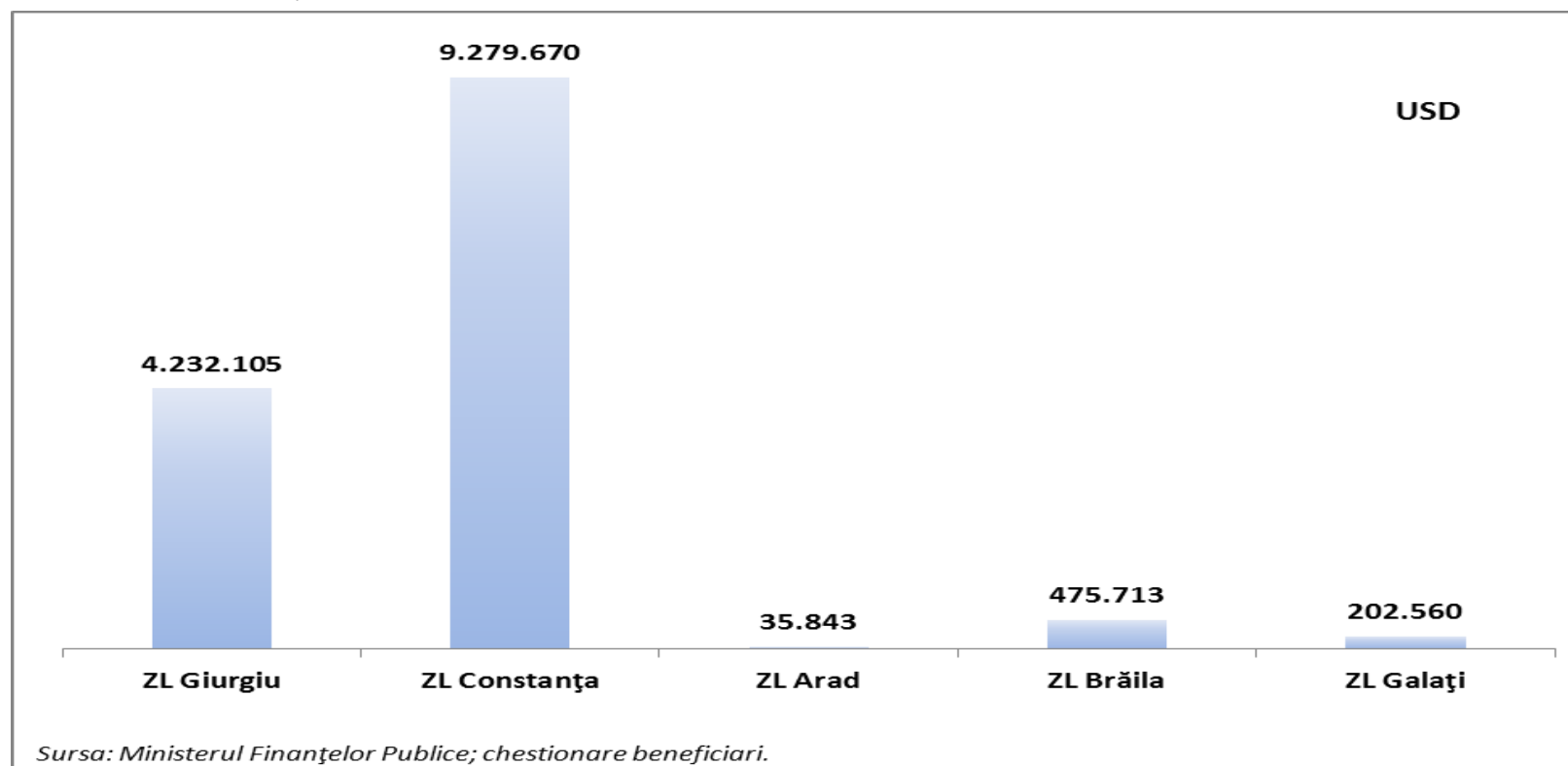
Zona Liberă	Total investiții		Nr. firme	Investiție medie per firmă
	USD	%		USD
ZL Constanța	9.279.670	65,23%	5	1.855.934
ZL Giurgiu	4.232.105	29,75%	17	248.947
ZL Brăila	475.713	3,34%	2	237.857
ZL Galați	202.560	1,42%	2	101.280
ZL Arad	35.843	0,25%	2	17.922
Total	14.225.891	100%	28	

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice; chestionare beneficiari.

Rezultatele acțiunii de monitorizare din 2011

Investiții realizate

Valoarea investițiilor realizate în fiecare zonă liberă

Rezultatele acțiunii de monitorizare din 2011

Investiții realizate

Valoarea investițiilor realizate în funcție de sectorul de activitate

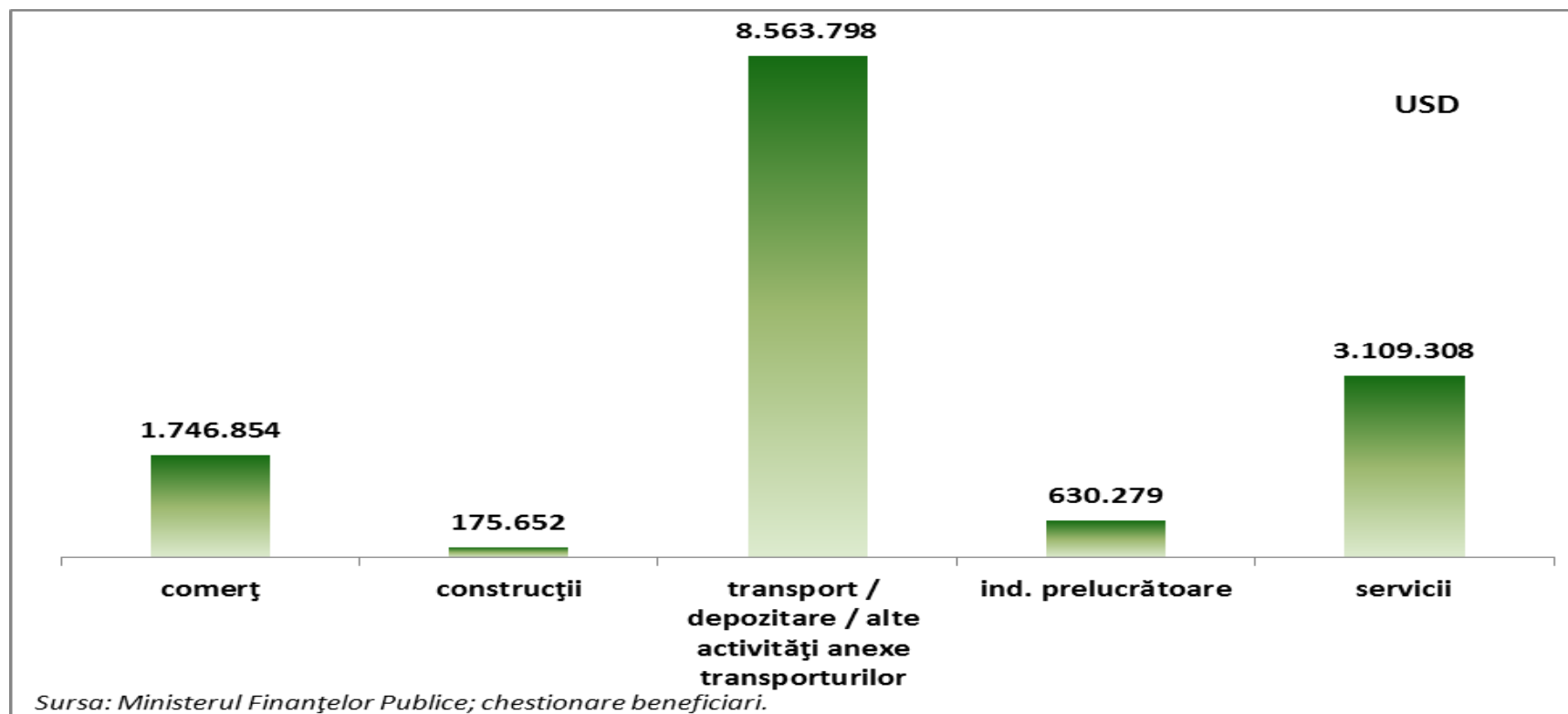
Sectorul de activitate	Total investiții		Nr. firme	Investiție medie per firmă
	USD	%		USD
transport / depozitare / alte activități anexe transporturilor	8.563.798	60,20%	6	1.427.300
servicii	3.109.308	21,86%	7	444.187
comerț	1.746.854	12,28%	11	158.805
ind. prelucrătoare	630.279	4,43%	2	315.140
construcții	175.652	1,23%	2	87.826
Total	14.225.891	100%	28	

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice; chestionare beneficiari.

Rezultatele acțiunii de monitorizare din 2011

Investiții realizate

Valoarea investițiilor realizate în funcție de sectorul de activitate

Rezultatele acțiunii de monitorizare din 2011

Intensitatea ajutorului de stat

Plafon maxim:

- **50%** pentru întreprinderi mari;
- **65%** pentru IMM-uri.

1 societate a depășit plafonul => prin decizia Consiliul Concurenței nr. 82 din 04.04.2006, s-a dispus recuperarea de către furnizor a sumei de 84.265,27 lei (contravaloarea a 25.874,03 USD) reprezentând ajutorul de stat ilegal și incompatibil.
Compania a rambursat integral ajutorul de stat ilegal și incompatibil.

Intensitatea medie = **51,29%**.

46% dintre companii beneficiază, până la sfârșitul anului 2011, de tot ajutorul de stat la care au dreptul, funcție de investițiile realizate.

Rezultatele acțiunii de monitorizare din 2011

Intensitatea ajutorului de stat

Repartiția beneficiarilor în funcție de intensitate

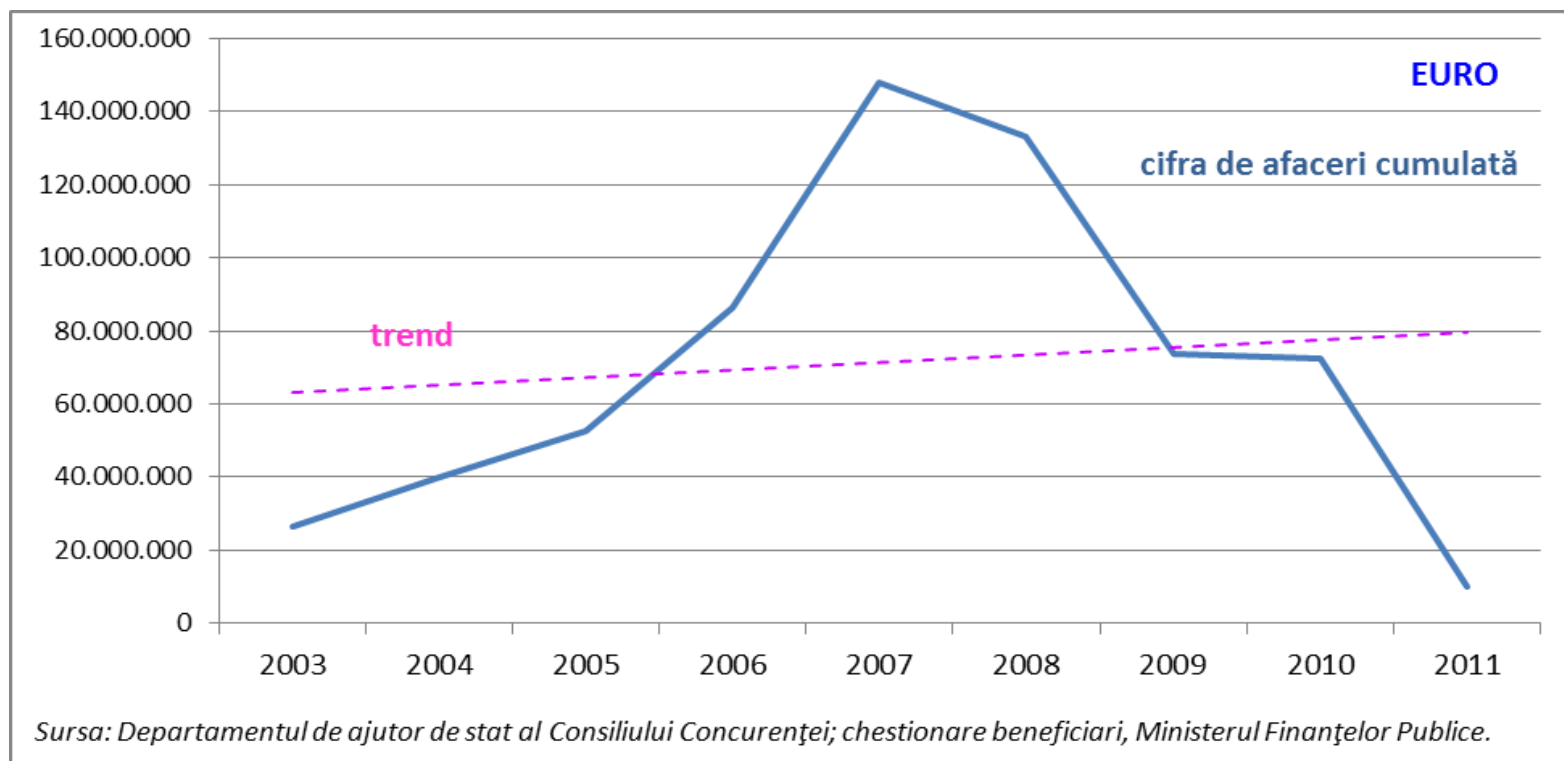
Interval al intensității	Total întreprinderi	Întreprinderi mari	IMM-uri
29%-50%	11	3	8
51%-65%	17	0	17

Sursa: Departament ajutor de stat, Ministerul Finanțelor Publice

Rezultatele sondajelor efectuate în rândul agenților economici din zonele libere

Situația economico - financiară a beneficiarilor

Cifra de afaceri

Rezultatele sondajelor efectuate în rândul agenților economici din zonele libere

Situația economico - financiară a beneficiarilor

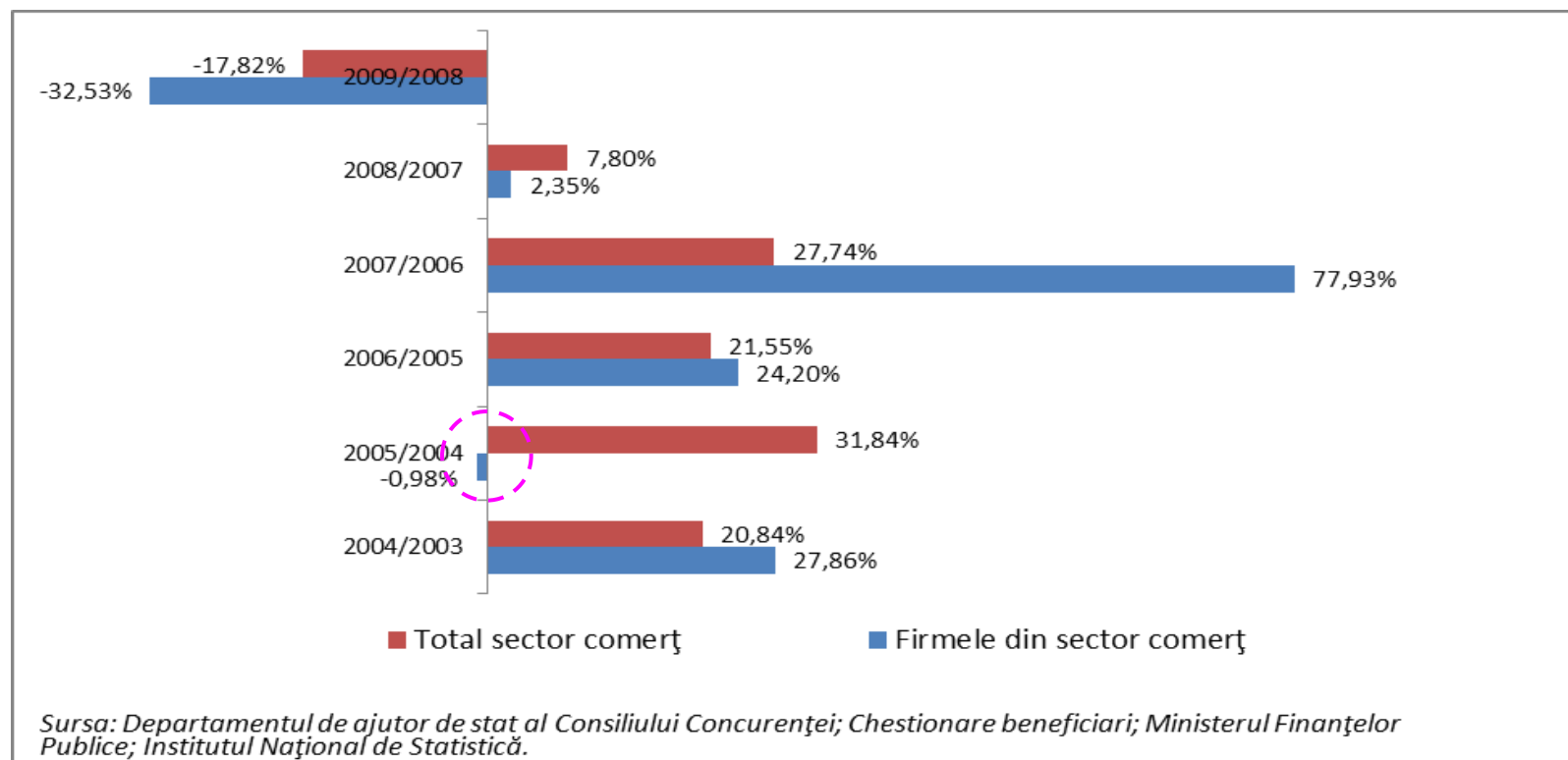
Raportul dintre cifra de afaceri realizată în primul și în ultimul an de activitate în zona liberă

	Nr. firme cu creștere a cifrei de afaceri	Nr. firme cu scădere a cifrei de afaceri
Total, din care	7	14
<i>Zona Liberă:</i>		
ZL Constanța	2	2
ZL Giurgiu	2	9
ZL Brăila	0	2
ZL Galați	1	1
ZL Arad	2	0
<i>Sector de activitate:</i>		
transport / depozitare / alte activități anexe transporturilor	3	2
servicii	1	5
comerț	2	6
ind. prelucrătoare	1	0
construcții	0	1

Rezultatele sondajelor efectuate în rândul agenților economici din zonele libere

Situația economico - financiară a beneficiarilor

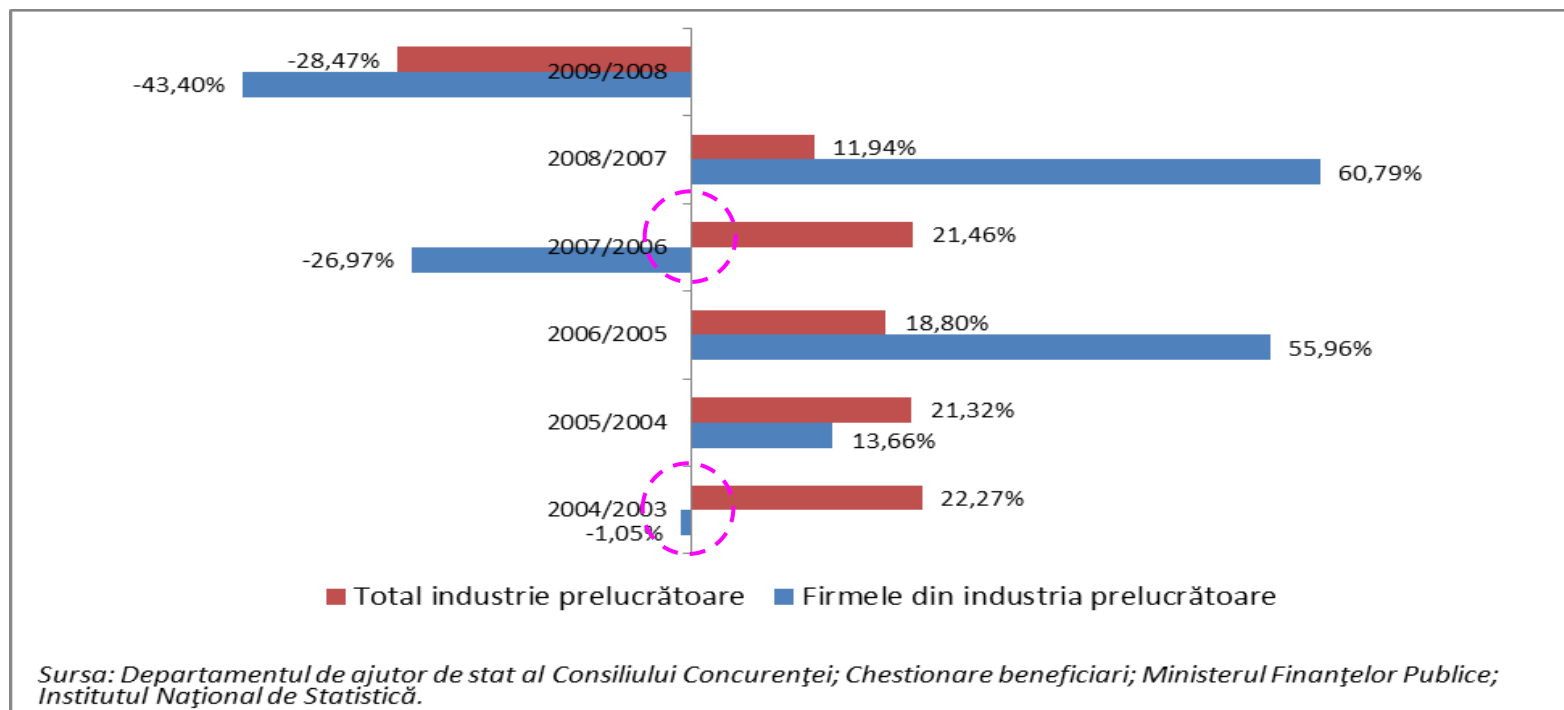
Evoluția raportului dintre cifra de afaceri din anul curent față de anul anterior pentru beneficiari și pentru sectorul în care activează (*exemplu: sector comerț*)

Rezultatele sondajelor efectuate în rândul agenților economici din zonele libere

Situația economico - financiară a beneficiarilor

Evoluția raportului dintre cifra de afaceri din anul curent față de anul anterior pentru beneficiari și pentru sectorul în care activează (*exemplu: industrie prelucrătoare*)

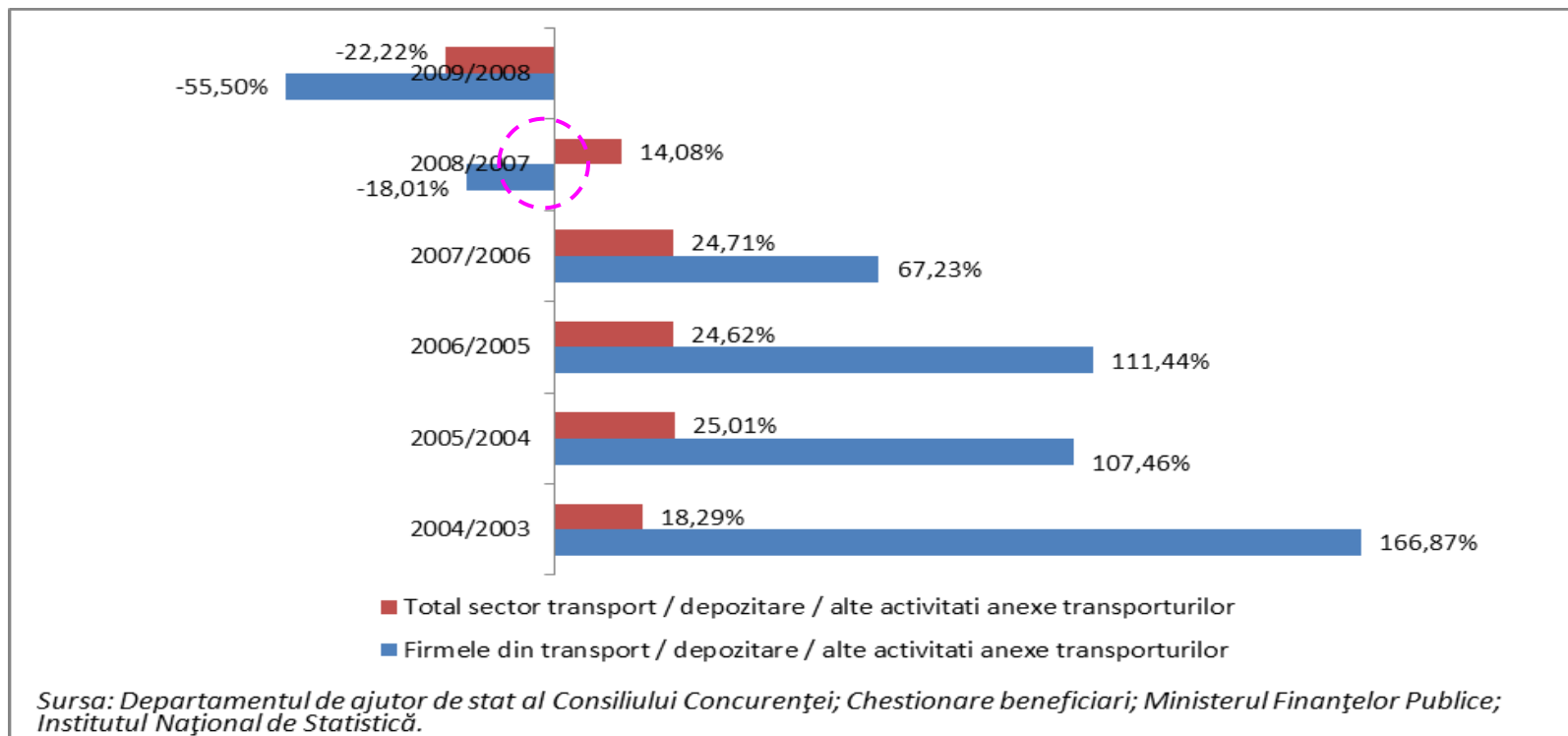

Rezultatele sondajelor efectuate în rândul agenților economici din zonele libere

Situația economico - financiară a beneficiarilor

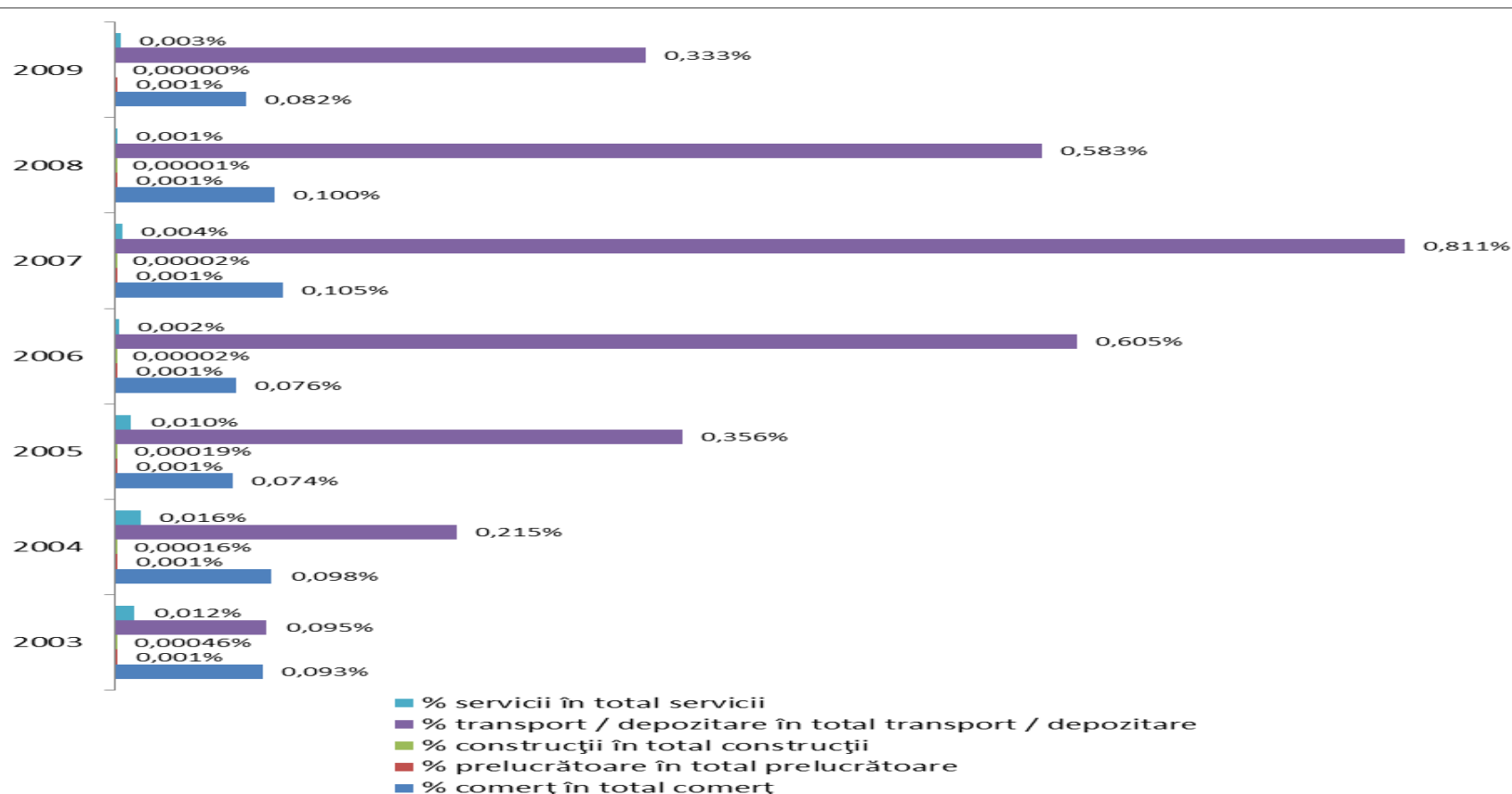
Evoluția raportului dintre cifra de afaceri din anul curent față de anul anterior pentru beneficiari și pentru sectorul în care activează (*exemplu: sector transport / depozitare*)

Rezultatele sondajelor efectuate în rândul agenților economici din zonele libere

Situația economico - financiară a beneficiarilor

Evoluția cotelor de piață ale grupurilor de întreprinderi analizate

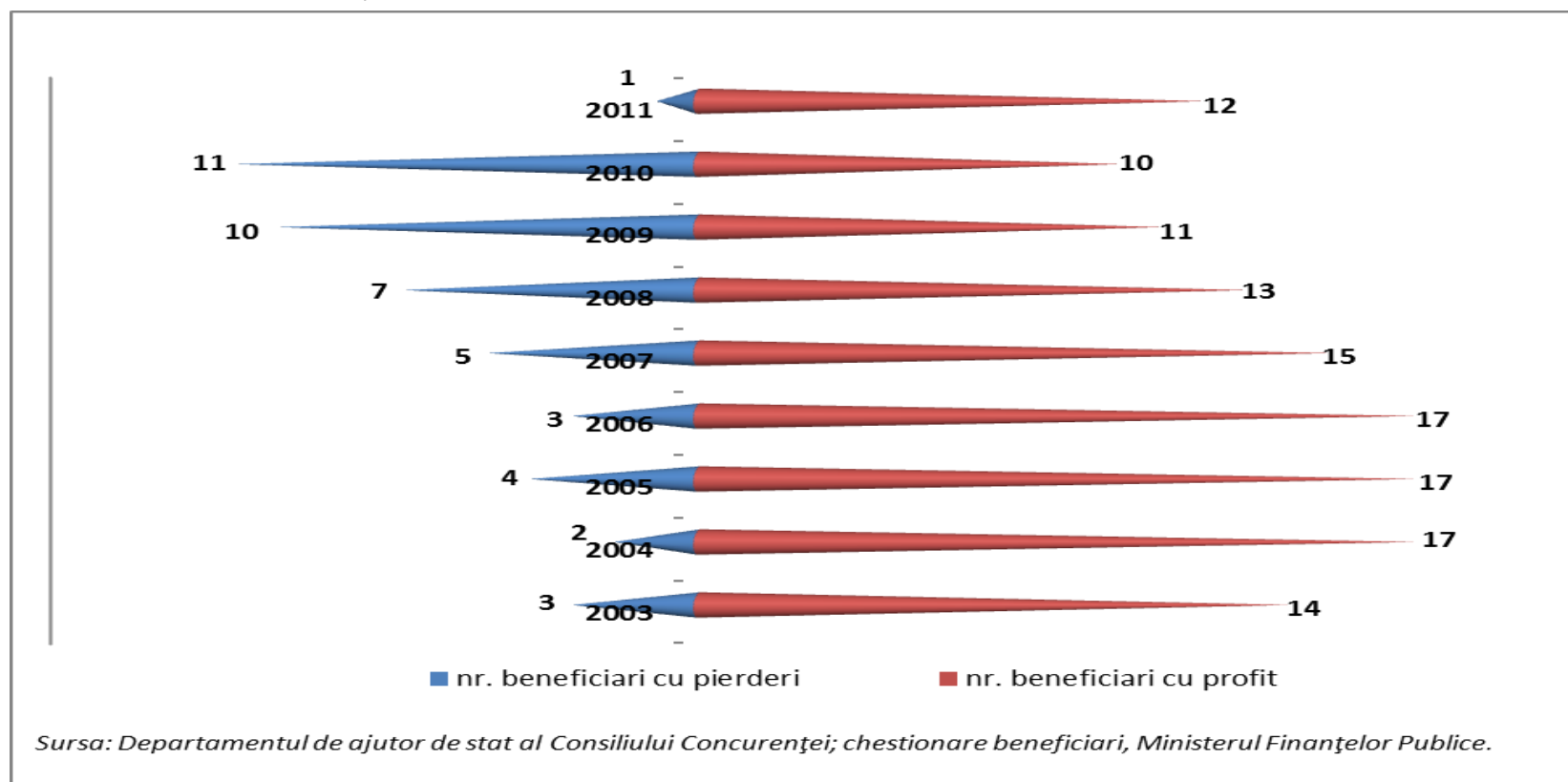

Sursa: Departamentul de ajutor de stat al Consiliului Concurenței; Chestionare beneficiari; Ministerul Finanțelor Publice; Institutul Național de Statistică.

Rezultatele sondajelor efectuate în rândul agenților economici din zonele libere

Situația economico - financiară a beneficiarilor

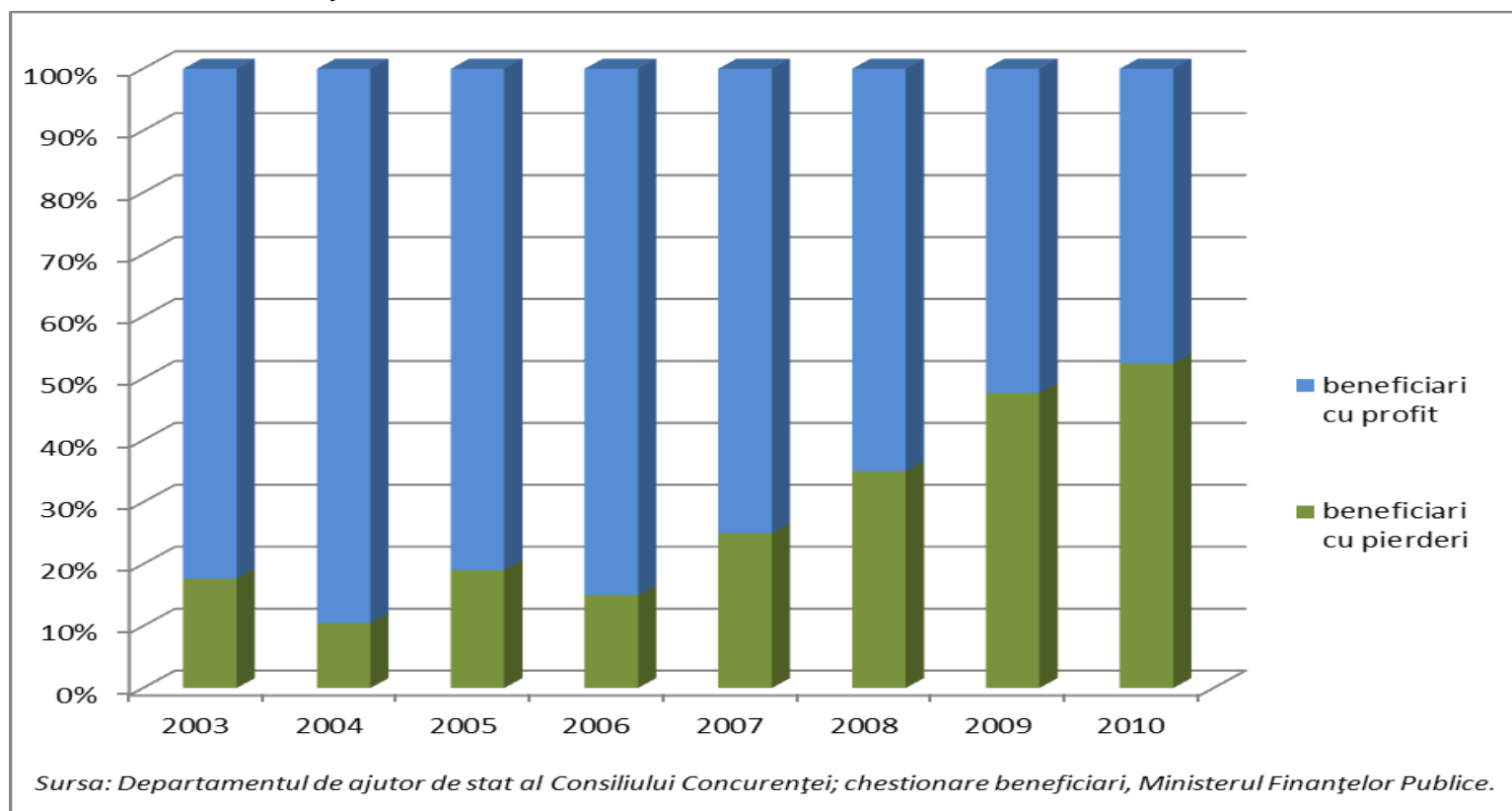
Rezultatul exercițiului financiar

Rezultatele sondajelor efectuate în rândul agenților economici din zonele libere

Situația economico - financiară a beneficiarilor

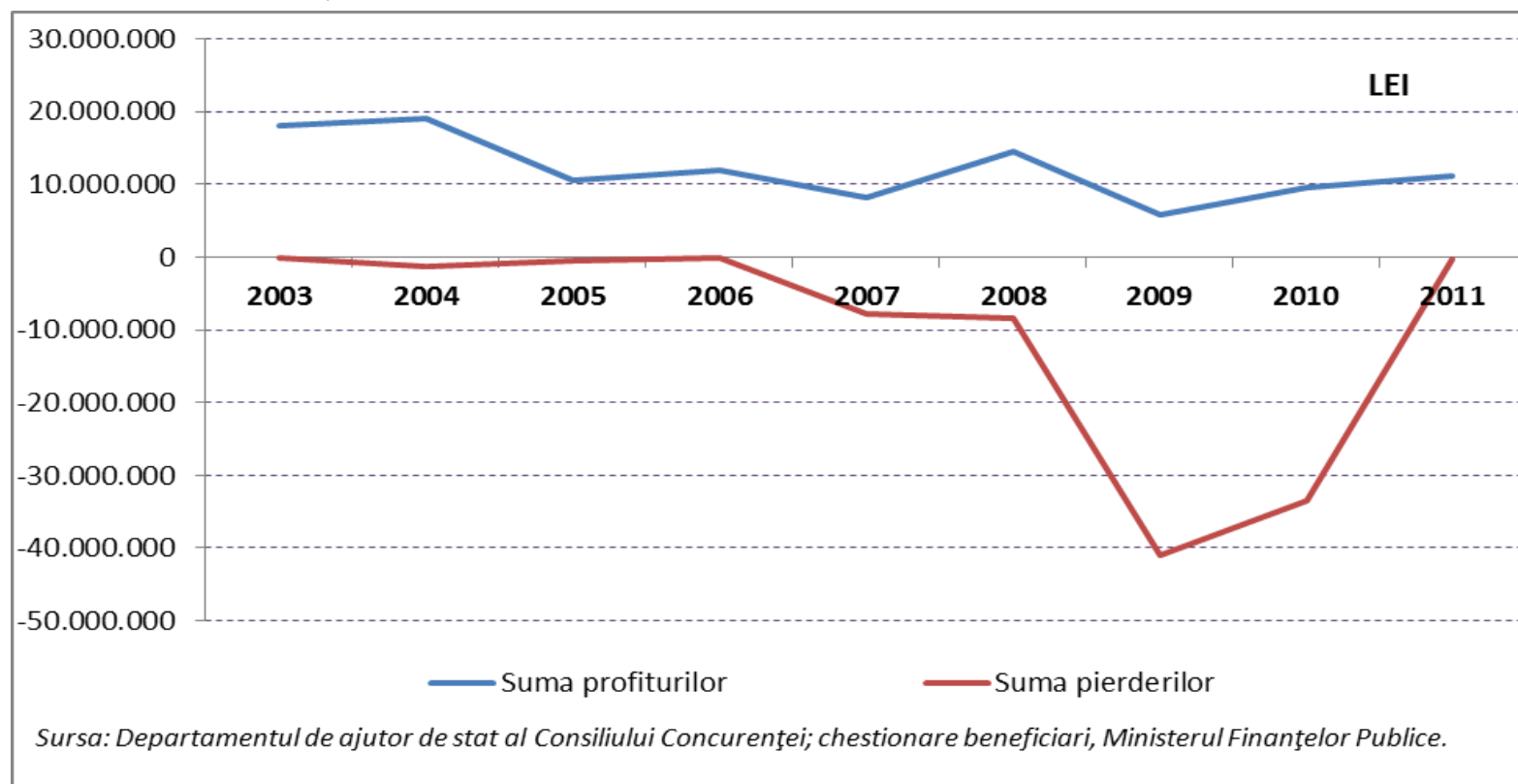
Rezultatul exercițiului financiar

Rezultatele sondajelor efectuate în rândul agenților economici din zonele libere

Situația economico - financiară a beneficiarilor

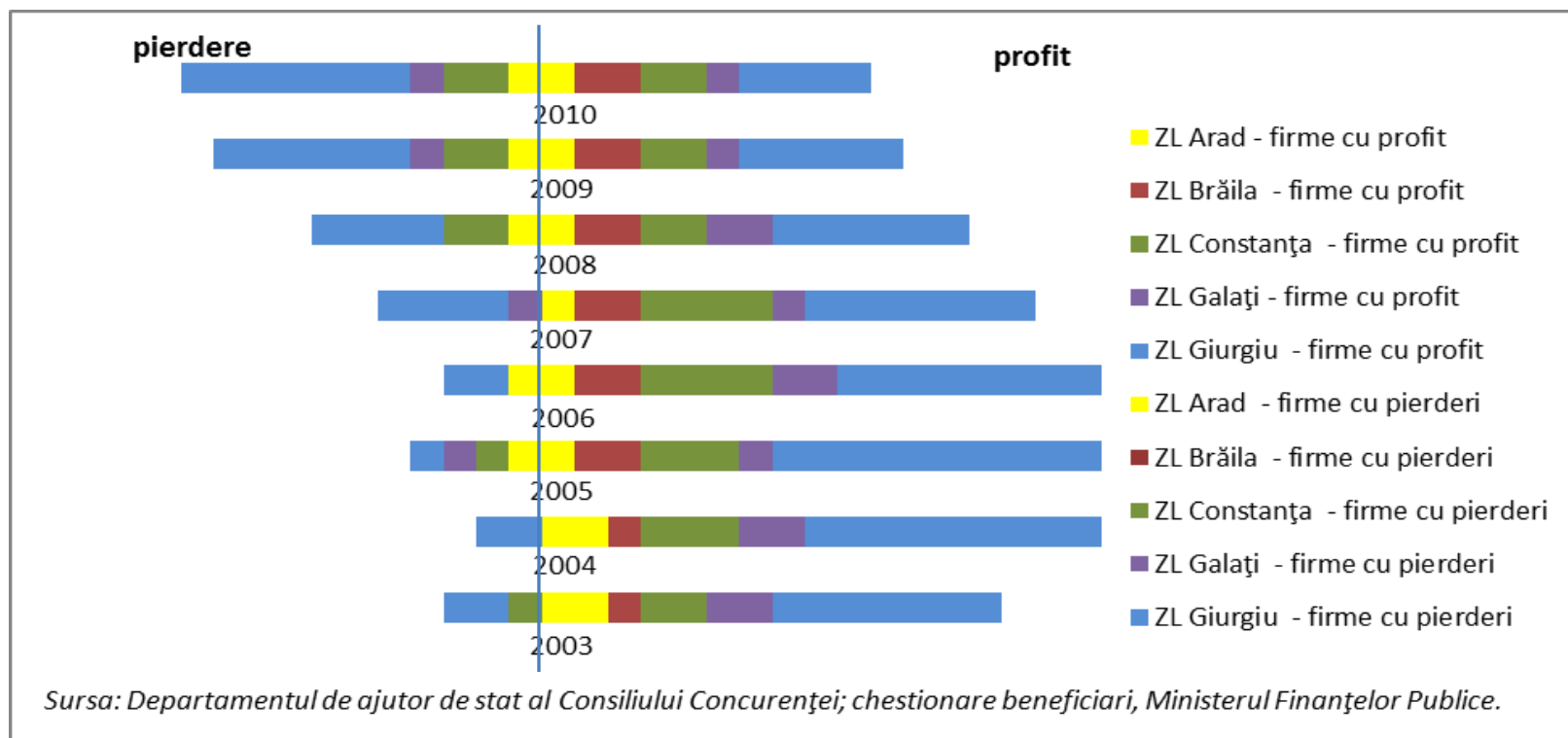
Rezultatul exercițiului financiar

Rezultatele sondajelor efectuate în rândul agenților economici din zonele libere

Situația economico - financiară a beneficiarilor

Rezultatul exercițiului financiar

Rezultatele sondajelor efectuate în rândul agenților economici din zonele libere

Situația economico - financiară a beneficiarilor

Obligații restante la bugetul de stat

8 întreprinderi înregistrează la data de 30 septembrie 2011 datorii restante la cel puțin unul din bugetele de stat.

Buget de Stat		Buget asig. sociale		Buget asig. șomaj		Buget asig. de sănătate	
Nr. firme	Valoare restante	Nr. firme	Valoare restante	Nr. firme	Valoare restante	Nr. firme	Valoare restante
8	1.193.399 lei	6	268.542 lei	3	7.053 lei	6	99.072 lei

Sursa: Departamentul de ajutor de stat al Consiliului Concurenței; Agenția Națională de Administrare Fiscală.

Rezultatele sondajelor efectuate în rândul agenților economici din zonele libere

Situația economico - financiară a beneficiarilor

Obligații restante la bugetul de stat

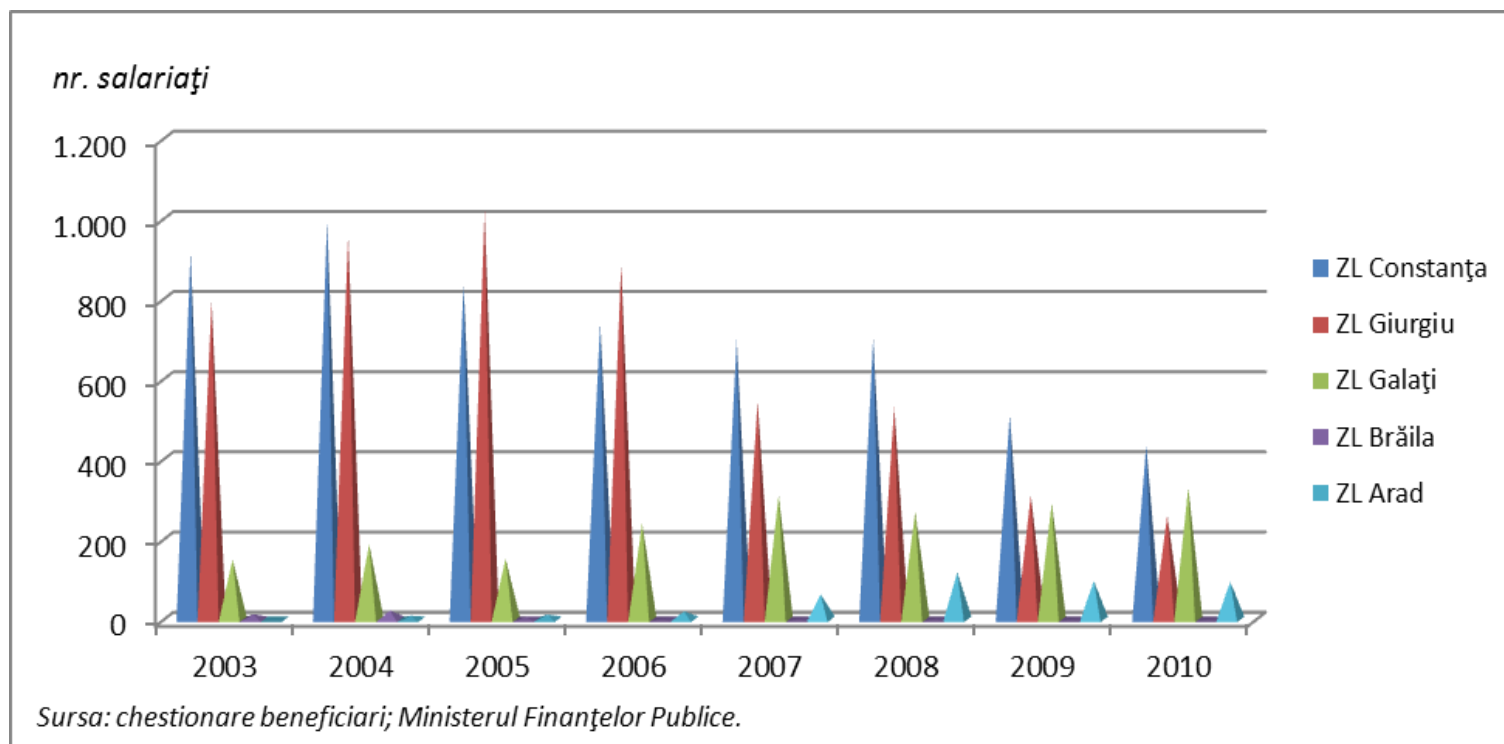
procent datorii în Cifra de Afaceri 2010
3.846,14%
383,11%
38,66%
13,06%
6,20%
5,28%
0,25%
0,20%

Rezultatele sondajelor efectuate în rândul agenților economici din zonele libere

Politica de resurse umane

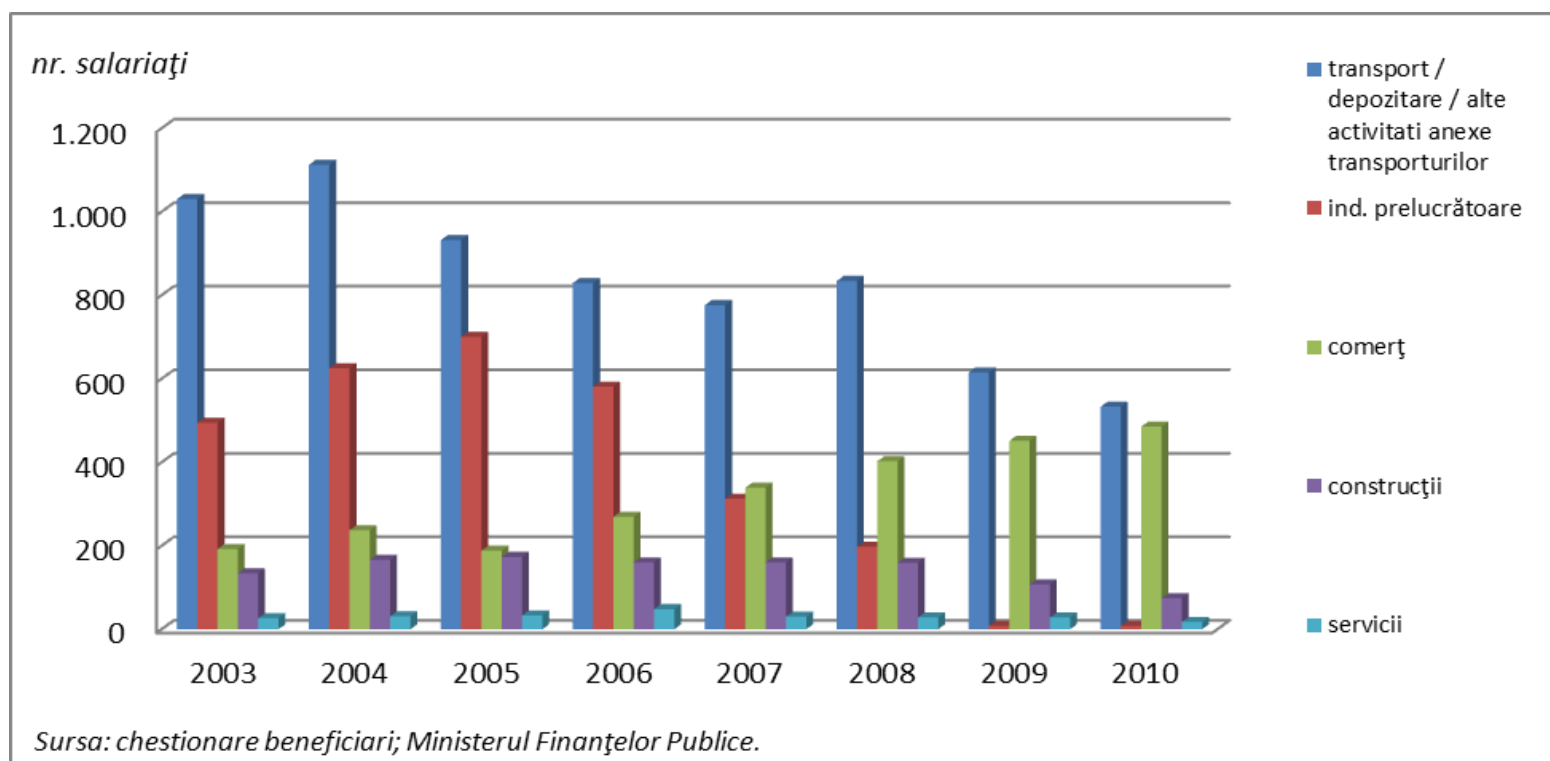
Evoluția numărului total de angajați, repartizați pe zone libere

Rezultatele sondajelor efectuate în rândul agenților economici din zonele libere

Politica de resurse umane

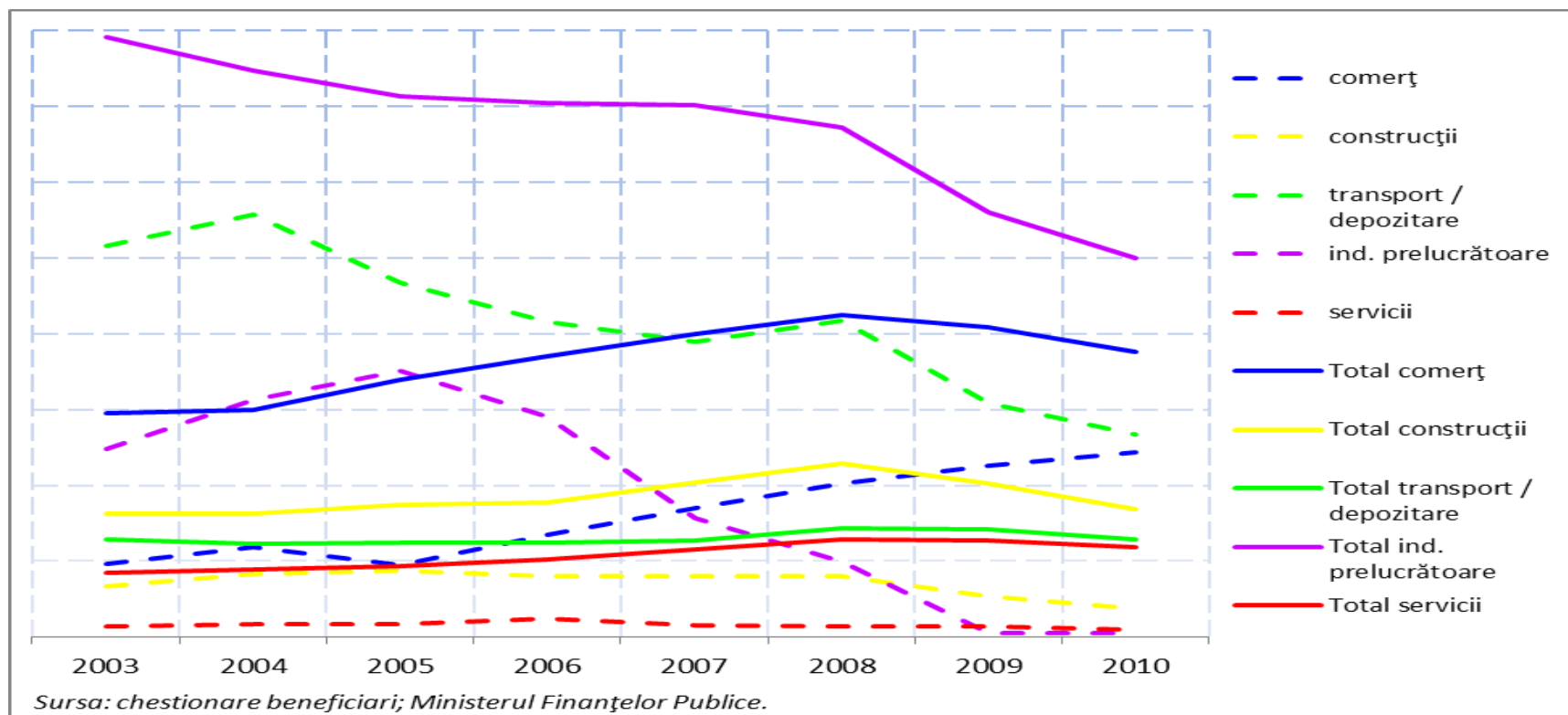
Evoluția numărului total de angajați, repartizați pe sectoare de activitate

Rezultatele sondajelor efectuate în rândul agenților economici din zonele libere

Politica de resurse umane

Evoluția numărului total de angajați din firmele monitorizate, grupate pe sectoare de activitate, și din total domenii de activitate

Rezultatele sondajelor efectuate în rândul agenților economici din zonele libere

Politica de resurse umane

Pregătirea profesională a personalului

- *în general personalul nu a necesitat pregătire profesională;*
- *cele mai multe companii consideră că există ofertă de forță de muncă în zonă;*
- *personalul calificat depășește 60% din total.*

Rezultatele sondajelor efectuate în rândul agenților economici din zonele libere

Achiziții, fuziuni sau concentrări

Din 2003 până în prezent doar o companie și-a schimbat acționariatul în proporție de peste 50% (*dobândirea de către SCHENKER & Co Aktiengesellschaft a controlului unic asupra S.C. ROMTRANS S.A.*).

Concentrarea a fost autorizată prin Decizia nr. 88 din 24.11.2008 de către Consiliul Concurenței.

Rezultatele sondajelor efectuate în rândul agenților economici din zonele libere

Opinia beneficiarilor asupra măsurilor de sprijin implementate

Ce s-ar fi întâmplat dacă societatea nu ar fi beneficiat de facilitățile fiscale acordate ?

Tipuri de răspuns	% din respondenți
ar fi desfășurat aceeași activitate	25%
ar fi desfășurat activitatea în altă zonă	38%
ar fi desfășurat o altă activitate	19%
nu ar fi desfășurat nicio activitate	19%
<i>Sursa: chestionare beneficiari.</i>	

Rezultatele sondajelor efectuate în rândul agenților economici din zonele libere

Opinia beneficiarilor asupra măsurilor de sprijin implementate

Dacă beneficiarul a renunțat / va renunța la activitatea sa în zonă, care sunt cauzele?

Tipuri de răspuns	% din respondenți
lipsa facilităților	35%
lipsa piețelor de desfacere sau a cererii	29%
lipsa clienților în zona liberă	6%
lipsa personalului	6%
înăutățirea condițiilor de piață (crearea unui monopol în zonă)	6%
decizia acționarilor de a muta operațiunile în Bulgaria și/sau Ucraina	6%
relocare	6%
nu va renunța	6%

Sursa: chestionare beneficiari.

Rezultatele sondajelor efectuate în rândul agenților economici din zonele libere

Opinia beneficiarilor asupra măsurilor de sprijin implementate

Societatea a încercat să acceseze fonduri (naționale și/sau comunitare) prin alte scheme de ajutor de stat ?

În cazul în care a depus dosarul pentru accesare pentru ce scheme/măsuri ați optat ?

2 companii au încercat să beneficieze de alte măsuri de sprijin.

- o firmă a obținut o subvenție pentru înnoirea parcului auto și a depus un proiect, în septembrie 2010, în cadrul Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice;
- cea de a doua a depus un proiect în cadrul Programul Operational Regional dar i-a fost respins.

Principalele motivații pentru neaccesarea altor măsuri de sprijin: *necunoașterea posibilităților existente* (lipsa informării, a mediatizării, a posibilităților de finanțare) și *lipsa piețelor de desfacere sau a cererii*.

Rezultatele sondajelor efectuate în rândul agenților economici din zonele libere

Opinia beneficiarilor asupra măsurilor de sprijin implementate

Care sunt problemele cu care se confruntă în prezent societatea?

Tipuri de răspuns	Nr. răspunsuri
scăderea cererii	6
criza economică	5
lipsa infrastructurii în zona liberă	3
fiscalitatea ridicată	2
întârzieri în încasarea creanțelor	1
dificultate în accesarea creditelor	1
concurență din partea celorlalți operatori portuari	1
neonorarea obligațiilor asumate prin contractul de concesiune din partea Administrației Zonei Libere	1
scăderea numărului de importatori	1
piața de desfacere locală slabă	1
instabilitatea sistemului legislativ	1
creșterea costului utilităților	1
zona liberă este un punct evitat de transportatori din cauza costurilor și a timpului afectat formalităților	1
lipsa activităților din zona liberă	1
lipsa facilităților	1
lipsa forței de muncă înalt calificată	1

Sursa: chestionare beneficiari.

Rezultatele sondajelor efectuate la Administrațiile Zonelor Libere

Câte contracte de concesiune pentru activități desfășurate în zona liberă mai sunt în vigoare / în derulare la data de 1 mai 2011?

Zone libere	Nr. contracte concesiune în vigoare	Nr. beneficiari analizați
ZL Giurgiu	39	17
ZL Arad	31	2
ZL Constanța	22	5
ZL Galați	17	2
ZL Brăila	14	2

Sursa: chestionare Administrațiile Zonelor Libere.

Rezultatele sondajelor efectuate la Administrațiile Zonelor Libere

Care sunt principalele sectoare de activitate pentru care Administrația Zonei Libere a eliberat licențe și ponderea acestora în total?

Zone libere	Sectoare de activitate licențiate	Pondere în total
ZL Giurgiu	depozitare	14,86%
	comerț	43,14%
	producție	3,8%
	închiriere bunuri imobiliare	13,64%
	alte activități	24,46%
ZL Arad	comercializare	37%
	depozitare	21%
	realizarea de obiective și construcții	8%
	închirieri clădiri și utilaje	6%
	alte licențe (fabricare, declarant vamal, pază, salubritate, telecomunicații, consultanță etc.)	28%
ZL Constanța	depozitare mărfuri	11,13%
	încărcare/descărcare	4,86%
	comercializare	9,89%
	expediții marfă	8,71%
	agenturare nave	10,55%
	altele	54,86%
ZL Galați	comerț	26,36%
	depozitare - comercializare	24,86%
	depozitare	28,37%
	altele (fabricare-prelucrare, încărcare-descărcare-transbord, reparații construcții civile și hidrotehnice)	20,41%
ZL Brăila	depozitare	
	comercializare	
	tranzit	
	construcții	
	transport pe căi navigabile	

Rezultatele sondajelor efectuate la Administrațiile Zonelor Libere

Considerați că măsurile ce trebuiesc luate pentru dezvoltarea zonelor libere trebuie să fie de natura ajutoarelor de stat acordate agenților economici sau se pot lua și alte măsuri și care ar fi acestea?

- scutirea / reducerea impozitului pe profit pe care agenții economici îl datorează pentru activitățile desfășurate în zonele libere;
- subconcesionarea terenurilor disponibile unor investitori cu resurse financiare capabili să dezvolte zona prin atragerea de fonduri europene;
- realizarea de obiective de investiții (infrastructură) de către autoritățile locale ce sunt acționari ai Administrațiilor Zonelor Libere prin atragerea de fonduri nerambursabile sau prin parteneriate public - private;
- reintroducere facilităților specifice zonei libere;
- acordarea unui statut special agenților economici ce desfășoară activități în zonele libere, în raport cu legislația privind parteneriatul public – privat;
- modificarea condițiilor de accesare a fondurilor nerambursabile în cadrul programelor operaționale sectoriale și regionale astfel încât să se micșoreze valoarea cofinanțării pentru utilizatorii din zonele libere.

Rezultatele sondajelor efectuate la Administrațiile Zonelor Libere

Cum s-au implicat autoritățile locale în sprijinirea activităților desfășurate în zona liberă ?

În privința demersurilor realizate de autoritățile locale, concluzia ce reiese în urma analizei răspunsurilor primite este că implicarea acestora a fost, în general, minimă.

Efecte economice și sociale ale măsurilor de ajutor de stat

Efecte resimțite la nivelul companiilor

Majoritatea întreprinderilor beneficiare au considerat că există rezultate pozitive ale implementării măsurilor de ajutor de stat în favoarea firmelor ce au activat în zonele libere, enumerând ca efecte stimulatoare pentru companii:

- *dezvoltarea companiei,*
- *diminuarea costurilor,*
- *maximizarea profitului,*
- *majorarea cash-flow-ului,*
- *diminuarea gradului de îndatorare față de bănci*
- *permiterea continuării activității societății etc.*

Există și câteva firme care s-au arătat nemulțumite de efectele măsurilor de sprijin, considerându-le nesemnificative.

Efecte economice și sociale ale măsurilor de ajutor de stat

Efecte resimțite la nivelul companiilor

- s-a acordat circa 81% din totalul ajutorului de stat ce putea fi acordat ținând seama de valoarea cheltuielilor realizate cu investițiile în zona liberă;
- cifra de afaceri totală în scădere în intervalul 2007 - 2010;
- perspectivă de majorare a numărului firmelor cu pierderi;
- 18% dintre beneficiari au intrat în procedură de insolvență.

Efecte economice și sociale ale măsurilor de ajutor de stat

Efecte resimțite la nivelul sectorului și al regiunii în care își desfășoară activitatea întreprinderile

- crearea de noi locuri de muncă (*59,54% personal în 2010 față de 2003*);
- mărirea ariei de impozitare a veniturilor astfel realizate;
- creșterea consumului populației;
- realizare de noi investiții (*14.225.891 USD*);
- păstrarea sau susținerea activității firmelor din aval și din amonte;
- taxe și impozite plătite la bugetul de stat (*cca 130,3 milioane USD în perioada 2003 – 2011, din care 8,3 milioane USD la bugetul local*).

Concluzii

Efecte pozitive

- susținerea liberei inițiative în zonele libere;
- realizarea de investiții în zonă;
- crearea de noi locuri de muncă, cu mențiunea că, per total, numărul salariaților a scăzut la finele perioadei analizate;
- angajarea de personal calificat (*în proporție de peste 60%*);
- încasarea de taxe și impozite către bugetul de stat (*cuantumul ajutorului de stat acordat reprezintă circa **5,60%** din valoarea taxelor și impozitelor plătite*).

Concluzii

Efecte negative

- multe dintre companii s-au **bazat în mod excesiv pe facilitățile fiscale** puse la dispoziție în zonele libere, solicitând menținerea acestora și în perioada următoare fără a întreprinde demersuri în identificarea unor alte măsuri de sprijin care să le permită dezvoltarea afacerilor;
- **caracterul temporar** al efectelor ajutoarelor de stat: 35% dintre agenții economici intervievați s-au arătat hotărâți să renunțe la activitate după încetarea acordării facilităților fiscale,
- acordarea ajutorului de stat sub forma scutirii de la plata taxelor și impozitelor aduce după sine, pentru furnizor, un **cost ridicat de administrare a schemei**, comparativ cu ajutoarelor de stat sub formă de granturi;
- **nu s-a diversificat activitatea economică** în zonele libere. Ponderea principală o au activitățile de depozitare și comercializare. Activitățile de producție nu dețin un procent însemnat în totalul activităților pentru care Administrațiile Zonele Libere au emis licențe;

Concluzii

Efecte negative

- **implicarea minimă a autorităților locale** în demersurile de dezvoltare a zonei;
- măsurile de ajutor de stat **nu au atras investiții majore** în zonele libere;
- raportul supraunitar dintre numărul total de companii ce activează în zonele libere (comensurat prin numărul de contracte de concesiune în vigoare în anul 2011) și cel al firmelor ce au beneficiat de ajutor de stat, subliniază, cel puțin în aparență, faptul că **existența sau inexistența unor măsuri de ajutor de stat în zonele libere nu deține un rol determinant** în decizia companiilor de a utiliza regimul vamal de zonă liberă în activitatea desfășurată;
- **slaba delimitare din punct de vedere al facilităților** (exceptându-le pe cele vamale) între zonele libere, zonele defavorizate și parcurile industriale.

Concluzii

Propuneri

- (a) elaborarea unei **strategii naționale** privind menținerea și dezvoltarea zonelor libere, cu menționarea rolului pe care acest tip de organizare îl va deține în economia națională;
- (b) **implicarea activă** a autorităților locale în acțiunile de cunoaștere a realității mediului economic din zonă, identificarea oportunităților de dezvoltare și inovare și sprijinirea celor ce au contribuții în acest sens;
- (c) crearea de către autoritățile publice a **infrastructurii** necesare zonelor libere, pe baza fondurilor comunitare sau în parteneriat public – privat, pentru atragerea agenților economici care să contribuie la dezvoltarea schimburilor comerciale;

Concluzii

Propuneri

(d) **lărgirea atribuțiilor** Administrațiilor Zonelor Libere în ceea ce privește:

- informarea companiilor asupra posibilităților de finanțare din fonduri bugetare / comunitare existente la nivel național;
- accesarea de fonduri, în cadrul schemelor de ajutor de stat, pentru realizarea de investiții.

(e) în situația în care se consideră necesară implementarea unei scheme de ajutor de stat dedicată companiilor ce vor activa în aceste areale, să se **utilizeze grantul** ca instrument de acordare, condiționat de realizarea de investiții sau noi locuri de muncă;

(f) **separarea unor suprafețe de teren** neutilizate din arealul zonelor libere și transformarea acestora în parcuri industriale, pentru a elimina taxele suplimentare aferente regimului vamal de zonă liberă pentru companiile ce nu desfășoară activitate de comerț extracomunitar.

IMPACTUL ECONOMIC ȘI SOCIAL AL AJUTOARELOR DE STAT CU OBIECTIV RESTRUCTURARE

Director – coordonator

Daniel Diaconescu

Manager de proiect:

Marius Popa

Echipa de proiect:

Constanța Dumitrescu

Daniel Ionică

Angelica Haliciu

Carmen Petre

Bogdan Popa

Ștefan Popescu